

TULTA JA TUHOA

**DONALD TRUMP
VALKOISESSA TALOSSA**

MICHAEL WOLFF

TAMMI

MICHAEL WOLFF

TULTA
JA
TUHOA

DONALD TRUMP
VALKOISESSA TALOSSA

Suomentanut Ilkka Rekiaro

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ

tammi

75 VUOTTA

HELSINKI

Englanninkielinen alkuteos:

Fire and Fury. Inside the Trump White House © 2018, Michael Wolff

All rights reserved.

Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Tammi, 2018

ISBN 978-952-04-0142-9

Painettu EU:ssa

Omistettu Victorialle ja Louiselle, äidille ja tyttärelle

Sisällys

Tekijän saate	9
Prologi: Ailes ja Bannon	12
1. Vaalipäivä	22
2. Trump Tower	34
3. Ensimmäinen päivä.	59
4. Bannon	73
5. Jarvanka	91
6. Kotona	111
7. Venäjä.	124
8. Organisaatiokaavio	141
9. CPAC.	162
10. Goldman.	178
11. Langoilla.	189
12. Kumoa ja korvaa.	202
13. Bannon Agonistes.	217
14. Tilannehuone	230
15. Media	244
16. Comey	262
17. Kotimaassa ja ulkomailla.	276
18. Bannonin paluu	291

19. Kuka ihmeen Mika?	306
20. McMaster ja Scaramucci.	325
21. Bannon ja Scaramucci.	339
22. Kenraali Kelly.	353
Epilogi: Bannon ja Trump	369
Kiitokset	381
Hakemisto	383

Tekijän saate

Tämän kirjan kirjoittaminen ei olisi voinut enää aiheellisempaa olla. Kun Donald Trump astui virkaan 20. tammikuuta 2017, Yhdysvalloissa puhkesi poliittinen myrsky, jollaista ei ollut nähty ainakaan Watergaten jälkeen. Ryhdyin tuon päivän lähestyessä kirjoittamaan tätä tarinaa mahdollisimman ajankohtaisesta näkökulmasta ja yritin havainnoida Trumpin Valkoisen talon elämää sen lähipiirin silmin.

Alkuperäisenä ideana oli kertomus Trumpin hallinnon ensimmäisistä sadasta päivästä, perinteisestä uuden presidenttikauden mittapuusta. Mutta tapahtumat ryöstäytyivät käsistä yli kahdeksisadaksi taukoamattomaksi päiväksi, ja Trumpin presidenttikauden ensimmäisen näytöksen esirippu laskeutui vasta, kun kenraali evp. John Kelly nimitettiin kansliapäälliköksi heinäkuun lopulla ja päästrategi Stephen K. Bannon poistui kolme viikkoa myöhemmin.

Kirjassa kuvaamani tapahtumat perustuvat keskusteluihin, joita kävin puolentoista vuoden aikana presidentin kanssa, hänen useimpien korkeimpien alaistensa kanssa – joidenkin kanssa puhuin kymmeniä kertoja – ja monien henkilöiden kanssa, joihin he vuorostaan olivat keskusteluyhteydessä. Ensimmäisen haastattelun tein jo kauan ennen kuin olisin osannut kuvitellakaan Trumpia Valkoiseen taloon, saati kirjaa samasta aiheesta – toukokuun lopulla 2016 Trumpin kotona Beverly Hillsissä silloinen ehdokas hotki puoli litraa vaniljajäätelöä ja laukoi samalla höylisti ja hyväntuulisesti mielipiteitään

monenlaisista asioista, ja vähän väliä hänen avustajansa Hope Hicks, Corey Lewandowski ja Jared Kushner piipahtivat huoneessa. Keskustelut kampanjatiimin kanssa jatkuivat republikaanien puoluekokouksessa Clevelandissa aikana, jolloin oli edelleen lähes mahdotonta kuvitella, että Trump valittaisiin. Sen jälkeen keskustelin Trump Towerissa puheliaan Steve Bannonin kanssa – ennen vaaleja, jolloin hän vielä vaikutti hauskalta kummajaiselta, ja myöhemmin vaalien jälkeen, jolloin hän vaikutti ihmeidentekijältä.

Pian tammikuun 20. päivän jälkeen asetuin lähes puolivakinaisesti sohvalle Länsisiipeen. Olen sen jälkeen tehnyt yli kaksisataa haastattelua.

Trumpin hallinto on ottanut miltei periaatteekseen suhtautua vihamielisesti lehdistöön, mutta se on myös ollut avoimempi medialle kuin yksikään Valkoinen talo lähimenneisyydessä. Aluksi tavoittelin virallista pääsyä tähän Valkoiseen taloon; halusin tavaltaan olla karpäsenä katossa. Presidentti itse kannatti ajatusta. Mutta koska Trumpin Valkoisessa talossa on paljon nurkkakuntia, jotka alkoivat taittaa peistä hallinnon ensi päivistä lähtien, ei tuntunut löytyvän ketään, joka olisi toteuttanut sen idean. Toisaalta ei ollut ketään, joka olisi komentanut minut poiskaan. Niinpä minusta tuli pikemmin vakikuokkija kuin kutsuvieras – todellakin miltei karpäsen katossa – enkä ollut suostunut alistumaan sääntöihin tai antanut lupauksia siitä, mitä saattaisin kirjoittaa tai olla kirjoittamatta.

Monet Trumpin Valkoisen talon tapahtumista välittämäni tarinat ovat ristiriidassa keskenään, monet Trumpin tyyliin ilmiselvästi epätosia. Nuo ristiriidat ja väljyys totuuden ellei peräti todellisuuden suhteen ovat kirjan punainen lanka. Toisinaan olen antanut osapuolten esittää tulkintansa ja jättänyt lukijalle tilaisuuden muodostaa oman käsityksensä. Toisinaan taas olen päätenyt tapahtumaversioon, jonka uskon olevan totta, koska luotettaviksi katsomieni lähteiden tosinnot ovat yhtenäisiä.

Eräät lähteeni puhuivat minulle anonyymisti taustoittaen (journalistit käyttävät tästä termiä *deep background*), kuten nykyisin on

politiikkaa käsittelevissä kirjoissa tapana, jotta mukaan saadaan nimettömän silminnäkijän kuvauksia tapahtumista. Käytin lähteenä myös epävirallisia haastatteluja (*off the record*), joissa lähde voi antaa luvan suoraan sitaattiin sillä ehdolla, ettei hänen nimeään mainita. Eräiden lähteiden kanssa sovin, että haastattelujen sisältö tulisi julki vasta kirjan ilmestyessä. Ja jotkut lähteet puhuivat avoimesti omalla nimellään.

Tässä yhteydessä on samalla syytä mainita eräät journalistiset vaikeudet, joita kohtasin ollessani tekemisissä Trumpin hallinnon kanssa. Monet niistä johtuivat siitä, ettei Trumpin Valkoisessa talossa ole virallisia menettelytapoja ja että eräät keskeiset henkilöt ovat kokemattomia. Haastavia olivat esimerkiksi epäviralliset ja taustoittavat aineistot, jotka myöhemmin yllättäen esitettiin virallisesti; lähteet, jotka paljastivat asioita luottamuksellisesti ja myöhemmin kertoivat niistä yleisesti kuin olisivat kokeneet ensimmäiset paljastuksensa vapauttaviksi; se, ettei keskustelujen siteeraamisesta useinkaan välitetty sopia tarkemmin; tilanteet, joissa lähteen näkemykset olivat niin monien tiedossa ja niin laajalti esitettyjä, että olisi ollut naurettavaa jättää mainitsematta, kenen näkemyksiä ne olivat; ja yksityisten ja taustoittavien keskustelujen lähes samizdat-tyylinen jakaminen tai ällistyttävä muille kertominen. Ja kaikkialla tässä tarinassa kuuluu presidentin jatkuva, väsymätön ja suitsimaton ääni, niin yksityinen kuin julkinen ääni, presidentin jonka puheista muut kertovat päivittäin, joskus käytännöllisesti katsoen saman tien, kun hän on jotain sanonut.

Mikä lie ollutkaan syynä, mutta lähes kaikki, joihin otin yhteyttä – Valkoisen talon henkilökunnan korkeimmat jäsenet samoin kuin Valkoisen talon ammattimaiset tarkkailijat – antoivat minulle runsaasti aikaansa ja näkivät paljon vaivaa auttaakseen minua valottamaan Trumpin Valkoisen talon ainutkertaista luonnetta. Viime kädessä se, mitä minä itse näin ja mistä tämä kirja kertoo, kiteytyy joukkoon ihmisiä, jotka ovat kukin omalla tavallaan yrittäneet ymmärtää, mitä merkitsee olla Donald Trumpin palveluksessa.

Olen heille suuressa velassa.

Prologi: Ailes ja Bannon

Ilta alkoi puoli seitsemältä, mutta Steve Bannon, joka oli yhtäkkiä päässyt maailman vaikutusvaltaisimpien miesten piiriin ja välitti nyt yhä vähemmän aikarajoista, oli myöhässä.

Yhteiset ystävät olivat järjestäneet yksityisasunnossa Greenwich Villagessa päivällisen pienelle piirille. Bannon oli luvannut osallistua tavatakseen Roger Ailesin, joka oli Fox Newsin entinen johtaja ja oikeistolaisen median merkittävin hahmo samoin kuin Bannonin entinen mentori. Seuraavana päivänä, 4. tammikuuta 2017 – hieman yli kaksi viikkoa ennen kuin Donald Trump vannoi virkavalansa 45. presidenttinä – Ailes suuntaisi pakon edessä Palm Beachiin ja ryhtyisi oloneuvokseksi. Tilapäisesti, hän itse toivoi.

Oli luvattu lumipyryä, ja välillä näytti siltä, että päivällinen jouduttaisiin perumaan. 76-vuotiaalla Ailesilla oli pitkään ollut jalka- ja lonkkavaivoja. Hän pystyi vaivoin kävelemään ja pelkäsi liukkaita katuja, koska tulisi Manhattanille vaimonsa Bethin kanssa pohjoisesta Hudsonjoen varresta. Mutta Ailes halusi kovasti tavata Bannonin. Tämän avustaja Alexandra Preate lähetti jatkuvasti tekstiviestejä siitä, miten Bannon edistyi aikeissaan vapautua Trump Towerista.

Bannonia odoteltaessa Ailes hallitsi pienen seurueen iltaa. Hän oli yhtä äimistynyt vanhan ystävänsä Donald Trumpin voitosta kuin melkein kaikki muutkin. Hän tarjosi läsnäolijoille miniseminaarin politiikan satunnaisuudesta ja absurdiudesta. Ailes oli perustanut

Fox Newsin 1996. Sitä ennen hän oli kuulunut kolmenkymmenen vuoden ajan republikaanisen puolueen johtaviin poliittisiin toimijoihin. Niin suuri yllätys kuin vaalitulos olikin Ailesille ollut, hän kykeni kuitenkin piirtämään suoran viivan Nixonista Trumpiin. Mutta hän totesi, ettei ollut varma, pystyisikö Trump itse samaan, olihan tämä ollut vuoroin republikaani, sitoutumaton ja demokraatti. Ailes uskoi silti tuntevansa Trumpin niin hyvin kuin hänet voitiin tuntea, ja oli valmis tarjoamaan apuaan. Hän oli myös valmis palaamaan oikeistolaiseen mediapeliin ja luonnehti innokkaasti, millaisia mahdollisuuksia hänellä olisi saada kasaan noin miljardi dollaria, jotka katsoi tarvitsevansa uuden kaapeliverkon perustamiseen.

Ailes ja Bannon pitivät kumpikin itseään historian tuntijoina ja olivat itseoppineita monenlaisten kaikenteorioiden kannattajia. He näkivät asian karismaattiselta kannalta: heillä oli henkilökohtainen suhde historiaan samoin kuin Donald Trumpiin.

Nyt Ailes ymmärsi, joskin vastahakoisesti, että hän joutui ainakin tilapäisesti luovuttamaan oikeistolaisen soihdun Bannonin kannettavaksi. Soihtu paloi kirkkaana erilaisista ironioista. Ailesin Fox News, joka nettosi vuodessa puolitoista miljardia dollaria, oli hallinnut republikaanista politiikkaa kahden vuosikymmenen ajan. Bannonin Breitbart News, jonka voitto oli vain puolitoista miljoonaa dollaria vuodessa, änkesi nyt tuohon rooliin. Ailes – viime aikoihin saakka konservatiivisen politiikan vaikutusvaltaisin edustaja – oli kolmenkymmenen vuoden ajan sietänyt ja myötäillyt Donald Trumpia, mutta loppujen lopuksi Bannon ja Breitbart olivat autta- neet Trumpin vaalivoittoon.

Puolta vuotta aiemmin, kun Trumpin voitto ei vielä ollut tuntunut mahdolliselta, 85-vuotiaan konservatiivin Rupert Murdochin liberaalit pojat olivat junailleet seksuaalisesta ahdistelusta syytetylle Ailesille potkut Fox Newsista. Murdoch oli Fox Newsin määräysvaltaa käyttävä osakkeenomistaja ja sen ajan vaikutusvaltaisin mediaomistaja. Ailesin syrjäytymistä juhlittiin laajalti – uudet sosiaaliset normit olivat kaataneeet nykypolitiikan pahimman konservatiivisen

mörön. Mutta jo kolmisen kuukautta myöhemmin presidentiksi valittiin Trump, jota oli syytetty huomattavasti törkeämmästä ja ahdistelevammasta käytöksestä.

* * *

Trumpissa oli paljon sellaista, mikä oli Ailesin mieleen: myyntimiehen lahjat, showmiehen lahjat ja juorukellon lahjat. Hän ihaili Trumpin kuudetta aistia, jolla tämä ymmärsi julkisuutta – tai ainakin Trumpin väsymätöntä ja rikkumatonta tarmoa taivutella julkista mielipidettä puolelleen. Hän piti Trumpin pelistä. Hän piti Trumpin vaikuttavuudesta ja häpeämättömyydestä. ”[Trump] jaksaa puuskuttaa eteenpäin”, Ailes oli ihastellut eräälle ystävälle ensimmäisen Hillary Clintonia vastaan käydyn vaaliväittelyn jälkeen. ”Jos Donaldia pamauttaa päähän, hän ei lannistu. Hän ei edes huomaa, että häneen on osunut.”

Mutta Ailes uskoi, ettei Trumpilla ollut poliittista vakaumusta tai selkärankaa. Trumpista oli tullut Foxin vihaisen mattimeikäläisen avatar, mikä oli Ailesin mielestä yksi osoitus siitä, että me elimme päälaelleen kiepsahtaneessa maailmassa. Ailesista tuntui, että pilkka oli osunut hänen nilkkaansa.

Toisaalta Ailes oli seurannut politiikkaa vuosikymmenten ajan ja nähnyt pitkällä urallaan kutakuinkin kaikkea mahdollista tyyliä, omalaatuisuutta, pelkuruutta ja maniaa. Hänenlaisensa toimijat – ja nyt myös Bannonin kaltaiset – tekivät yhteistyötä hyvin erilaisten ihmisten kanssa. Suhde oli äärimmäisen symbioottinen ja läheisriippuvainen. Poliitikot olivat keulakuvia monimutkaisesti organisoidussa hankkeessa. Toimijat hallitsivat pelin, ja niin hallitsivat useimmat ehdokkaat ja valitutkin. Mutta Ailes oli aika varma, ettei Trump hallinnut peliä. Trumpilta puuttui itsekuri – hän oli kykenemätön laatimaan pelisuunnitelmaa. Hän ei voisi toimia organisaation osana eikä luultavasti välittäisi puoltaa minkäänlaista ohjelmaa tai periaatetta. Ailesin mielestä hän oli ”nuori kapinallinen”. Hän oli pelkkä ”Donald” – ikään kuin sen enempää ei tarvitsisi sanoa.

Elokuun alussa, vajaa kuukausi sen jälkeen kun Ailes oli syrjäytetty Fox Newsista, Trump pyysi vanhaa ystäväänsä käymään katastrofaalisen kampanjansa ohjiin. Ailes kieltäytyi, koska tiesi, miten haluton Trump oli noudattamaan neuvoja tai edes kuuntelemaan niitä. Tähän tehtävään Bannon astui viikkoa myöhemmin.

Trumpin vaalivoiton jälkeen Ailes näytti olevan kahta mieltä: toisaalta häntä kadutti, ettei hän ollut tarttunut tilaisuuteen johtaa ystäväänsä vaalitaistelua, ja toisaalta hänen oli vaikea uskoa todeksi, että Trumpin esittämä tarjous osoittautui kaikkien aikojen tilaisuudeksi. Ailes ymmärsi, että Trumpin valtaannousu oli monien Ailesin ja Fox Newsin edustamien asioiden ennalta arvaamaton riemuvoitto. Ailes oli nimittäin enemmän kuin kukaan vastuussa siitä tavisten vihanpurkauksesta, joka oli johtanut Trumpin voittoon. Ailes oli keksinyt oikeistolaisen median, joka riemuitsi Trumpin kaltaisesta hahmosta.

Ailes kuului siihen tuttavien ja neuvonantajien lähipiiriin, johon Trump otti usein yhteyttä, ja huomasi toivovansa, että saisi viettää enemmän aikaa uuden presidentin kanssa, kun hän ja Beth muuttaisivat Palm Beachiin. Hän tiesi Trumpin aikovan käydä säännöllisesti Mar-a-Lagossa, joka oli kivenheiton päässä Ailesien uudesta talosta. Mutta vaikka Ailes ymmärsi, että politiikassa voitto muuttaa kaiken – voittaja on voittaja – hänen päähänsä ei ollut mahtua se epätodennäköinen ja hämmästyttävä tosiasia, että hänen ystäväänsä Donald Trump oli nyt Yhdysvaltain presidentti.

* * *

Bannon saapui viimein kolme tuntia myöhässä puoli kymmeneltä, kun monta ruokalajia oli jo syöty. Hänellä oli yllään nukkavieru bleiseri, tuttuun tapaan kaksi paitaa ja sotilaan työhousut. Ylipainoinen, sänkileukainen 63-vuotias istuutui pöytään ja alkoi oitis johtaa keskustelua. Hän työnsi tarjotun viinilasin edestään – ”absolutisti” – ja ryhtyi kiireesti selostamaan maailmaa, jonka valtias hänestä pian tulisi.

”Me painamme lusikan pohjaan, jotta saamme kaikkien ministerien kuulemiset hoidetuksi viikossa”, hän sanoi viitaten ehdokkaiisiin, jotka oli 1950-luvun tyyliin poimittu liike-elämän ja puolustusvoimien huipulta. ”Tillerson kahdessa päivässä, Sessions kahdessa päivässä, Mattis kahdessa päivässä...”

Puhuessaan ”Mad Dog” Mattisista – neljän tähden kenraali evp:stä, jonka Trump halusi puolustusministeriksi – Bannon poikkesi aiheesta ja esitelmöi pitkään kidutuksesta, kenraalien yllättävästä liberalismista ja siviili- ja sotilasbyrokratian älyttömyydestä. Sitten hän siirtyi Michael Flynniin, joka oli tarkoitus nimittää turvallisuusneuvonantajaksi. Kenraali Flynn oli yksi Trumpin suosikeista ja oli puhunut monissa Trumpin vaalitulaisuudessa.

”Hän on ookoo. Hän ei ole mikään Jim Mattis eikä John Kelly... mutta hän on ookoo. Hän kuitenkin tarvitsee ympärilleen hyvän henkilökunnan.” Bannon myönsi: ”Kun joukosta karsitaan kaikki ei-ikinä-Trump-tyypit, jotka panivat nimensä niihin kirjeisiin, ja kaikki uskonservatiivit, jotka sotkivat meidät sen seitsemään sotaan... valinnanvaraa on niukasti.”

Bannon sanoi yrittäneensä ehdottaa turvallisuusneuvonantajaksi diplomaatti John Boltonia, joka oli kuuluisa haukka. Bolton oli myös Ailesin suosikki.

”Hän on pomminheittäjä”, Ailes sanoi. ”Ja outo pirulainen. Mutta sinä tarvitset häntä. Kuka muukaan olisi taitava Israelin kysymyksissä? Flynn on hiukan tärähtänyt Iranin suhteen. Tillerson” – ulkoministeriehdokas – ”hallitsee vain öljyasiat.”

”Boltonin viikset ovat ongelma”, Bannon tuhahti. ”Trumpin mielestä hän ei näytä sopivalta. Kuten tiedät, Bolton vaatii totuttelua.”

”Niin, hän joutui ikävyykseen, koska rupesi yhtenä iltana tappelemaan hotellissa ja ajoi jotain naista takaa.”

”Jos kertoisin siitä Trumpille, Bolton voisi saada pestin.”

***

Bannon pystyi ihmeellisesti sekä hyväksymään Trumpin että samalla vihjaamaan, ettei ottanut tätä täysin vakavasti. Hän oli tavannut Trumpin ensimmäisen kerran 2010 – Trump oli leikitellyt presidenttiehdokkuuden ajatuksella useaan kertaan. He olivat tavanneet Trump Towerissa. Bannon oli ehdottanut, että Trump tukisi teekutsuliikkeen ehdokkaita puolella miljoonalla dollarilla pönkitäkseen omia mahdollisuuksiaan presidenttipelissä. Bannonille jäi tapaamisesta vaikutelma, ettei Trump ikinä kaivaisi kuvetta niin syvältä. Trump ei ollut Bannonin mielestä tosipeluri. Bannon oli aika varma, että muutaman Breitbartin radio-ohjelmaan tekemänsä haastattelun lisäksi hän oli tuon ensitapaamisen ja elokuun 2016 välillä (Bannon ryhtyi kuun alussa johtamaan Trumpin vaalitaistelua) jutellut Trumpin kanssa kahden kesken korkeintaan kymmenen minuuttia.

Mutta nyt oli koittanut hetki, jolloin Bannon tavoitti ajan hengen. Yhtäkkiä kaikkialla kyseenalaistettiin globaaliuden ajatus. Isossa-Britanniassa oli Brexit, EU:hun rantautui joukoittain ei-toivottuja maahanmuuttajia, duunarin ääntä ei enää kuunneltu, finanssialalla pelättiin uutta romahdusta, ja Bernie Sanders ajoi liberaalia kostopolitiikkaansa – kaikkialla kapinoitiin. Jopa globalismin vannoutuneimmat puoltajat epäröivät. Bannon uskoi, että suuri väestönosa oli yhtäkkiä vastaanottavainen uudelle viestille: maailma tarvitsee rajoja – tai maailman tulee palata aikaan, jolloin rajoja oli. Aikaan, jolloin Amerikka oli mahtava. Trumpista oli tullut tämän sanoman välikappale.

Tuohon tammikuun iltaan mennessä Bannon oli syventynyt Donald Trumpin maailmaan lähes viiden kuukauden ajan. Ja vaikka hän oli pannut merkille koko joukon Trumpin eriskummallisuuksia ja vaikka hänellä oli mahdollisesti aihetta huolestua pomonsa ja tämän näkemysten arvaamattomuudesta, Trump vetosi kiistattonman väkevästi ja karismaattisesti oikeistolaiseen, teekutsuliikkeen ja internet-meemien yhdistämään yleisöön ja vaalivoittajana tarjosi Steve Bannonille houkuttelevan tilaisuuden.

* * *

”Tajuaako *hän?*” Ailes kysyi samassa ja katsoi Bannonia silmiin.

Hän tarkoitti Trumpia. Kysymys tuntui koskevan oikeistolaista ideologiaa: tajusiko playboymiljonääri todellakin duunari-populistisen aatteen? Mutta kenties kysymys koskikin vallan olemusta. Tajusiko Trump, mille paikalle historia oli hänet asettanut?

Bannon siemaisi vettä. ”Tajuaa”, hän vastasi emmittyyään kenties silmänräpäyksen verran liian pitkään. ”Tai tajuaa mitä tajuaa.”

Ailes tuijotti Bannonia edelleen kuin odottaen, että tämä paljastaisi korttejaan hieman enemmän.

”Oikeasti”, Bannon sanoi. ”Hän noudattaa ohjelmaa. Ohjelmanhan on hänen.” Bannon ryhtyi nyt puhumaan Trumpin ohjelmasta. ”Ensimmäiseksi me siirrämme Yhdysvaltain suurlähetystön Jerusalemiin. Netanjahu on täysillä mukana. Sheldon” – kasinomiljonääri ja oikeistolainen Israelin puolustaja Sheldon Adelson – ”on täysillä mukana. Me tiedämme, mihin päin olemme menossa.”

”Tietääkö Donald?” kysyi epäilevä Ailes.

Bannon hymyili – melkein kuin olisi iskenyt silmää – ja jatkoi:

”Antaa Jordanian ottaa Länsiranta, antaa Egyptin ottaa Gaza. Sopikoot keskenään. Tai kaatukoot yhdessä. Saudit ovat kriisissä, egyptiläiset ovat kriisissä, kaikki pelkäävät kuollakseen Persiaa... Jemeniä, Siinaita, Libyaa... Tilanne on paha... Siksi Venäjä on avainasemassa... Onko Venäjä muka aivan kamala? He ovat pahiksia. Mutta maailma vilisee pahiksia.”

Bannon esitti mielipiteitään jossain määrin rehvakkaasti – hän laittoi maailmaa uuteen uskoon.

”Mutta on hyvä tietää, että pahikset ovat pahiksia”, Ailes sanoi painostaen Bannonia. ”Donald ei välttämättä tiedä.”

Varsinainen vihollinen oli Kiina, tokaisi Bannon varoen puolustamasta Trumpia liikaa ja toisaalta arvostelemasta häntä lainkaan. Kiina oli uuden kylmän sodan eturintama. Ja Obaman vuosina koko asia oli käsitetty väärin – emme ollenkaan hoksanneet, mistä

oli kyse, vaikka luulimme hoksaavamme. Vika oli Yhdysvaltain tiedustelussa. ”Minusta Comey on kolmannen luokan mies. Minusta Brennan on toisen luokan mies”, Bannon vähätteli FBI:n ja CIA:n johtajia.

”Valkoinen talo on juuri tällä hetkellä samanlainen kuin Johnsonin Valkoinen talo 1968. Susan Rice” – Obaman turvallisuuspoliittinen neuvonantaja – ”johtaa Isisin-vastaista kampanjaa turvallisuusneuvonantajana. He valitsevat kohteita, ja hän valitsee lennokki-iskut. Tarkoitin, että he käyvät sotaa vain samalla tehokkuudella kuin Johnson 1968. Pentagonilla ei ole koko homman kanssa mitään tekemistä. Eikä tiedustelupalveluilla. Media ei ole vaatinut Obamaa tilille. Jos tästä erotetaan ideologiapuoli, nähdään, että amatöörit ovat asialla. En tiedä, mitä Obama puuhaa. Kukaan Capitol Hillillä ei tunne häntä, yksikään bisnesmies ei tunne häntä. Mitä hän on saanut aikaan, mitä hän loppujen lopuksi tekee?”

”Mikä Donaldin kanta on tässä asiassa?” Ailes kysyi vihjaten nyt selvästi, että Bannon oli mennyt kauas Trumpin edelle.

”Hän ajaa täysin asiaamme.”

”Keskittyneesti?”

”Hän uskoo siihen.”

”Sinuna en antaisi Donaldille liikaa pohdittavaa”, sanoi huvittunut Ailes.

Bannon naurahti. ”Liikaa tai liian vähän – se ei välttämättä vaikuta mitenkään.”

* * *

”Millaiseen soppaan hän on sotkeutunut venäläisten kanssa?” Ailes tivasi.

”Hän meni Venäjälle lähinnä siksi, että luuli tapaavansa Putinin”, Bannon sanoi. ”Mutta Putin ei välittänyt hänestä paskaakaan. Joten hän yrittää edelleen.”

”Hän on Donald”, Ailes sanoi.

”Se on loistojuttu”, sanoi Bannon, joka oli alkanut pitää Trumpia jonkinlaisena selittämättömänä luonnonihmeenä.

Jälleen tuntui, että Bannon halusi sivuuttaa Trump-kysymyksen – tuon ison ja erikoisen persoonan, jolle oli syytä olla kiitollinen mutta jossa oli myös kestämistä – ja jatkaa esitelmöimistä itselleen keksimässään Trumpin presidenttikauden ohjaajan roolissa:

”Kiina on kaikki kaikessa. Millään muulla ei ole väliä. Jos emme onnistu Kiinan kanssa, emme onnistu missään. Koko juttu on hyvin yksinkertainen. Kiina on siinä tilanteessa, missä natsi-Saksa oli 1929 tai 1930. Kiinalaiset ovat kuten saksalaiset maailman rationaalisin kansa, kunnes yhtäkkiä eivät enää ole. Ja he kääntävät kelkkansa kuten saksalaiset 1930-luvulla. Edessä on hypernationalistinen valtio, ja kun se tapahtuu, henkeä on mahdoton saada takaisin lamppuun.”

”Donaldista ei ehkä ole uudeksi Nixoniksi Kiinassa”, Ailes sanoi pökkana vihjaten, että oli tuskin uskottavaa kuvitella Trumpia globaalien mullistuksen manttelinperijänä.

Bannon hymyili. ”Bannon Kiinassa”, hän sanoi sekä hämmästyttävän mahtipontisesti että itseironisesti.

”Entä poika?” Ailes kysyi viitaten Trumpin vävyyn ja johtavaan poliittiseen neuvonantajaan, 36-vuotiaaseen Jared Kushneriin.

”Hän on minun työtoverini”, vastasi Bannon sävyyn, josta päätellen hän aikoi noudattaa yhteistä linjaa, vaikka olisi yksityisesti mitä mieltä.

”Niinkö?” kysyi epäluuloinen Ailes.

”Hän kuuluu tiimiin.”

”Hän on käynyt usein lounaalla Rupertin kanssa.”

”Siinä asiassa sinun apusi olisikin tarpeen”, Bannon sanoi. Hän yritti pitkän tovin värvätä Ailesia auttamaan Murdochin kamppailmisessa. Ailes oli katkeroitunut Murdochille sen jälkeen, kun hänet oli potkittu Foxilta. Nyt Murdoch yritti tämän tästä suostutella tulevaa presidenttiä ja luotsata häntä maltilliseen suuntaan – mikä oli outo käänne amerikkalaisen konservatismiin jo muutenkin oudossa kehityksessä. Bannon halusi Ailesin vihjaavan Trumpille, miehelle

jonka moniin neurooseihin kuului muistihäiriöiden ja seniiliyden pelko, että Murdoch oli kenties tulossa höperöksi.

”Minä soitan hänelle”, Ailes sanoi. ”Mutta Trump on valmis tansimaan Rupertin pillin mukaan. Kuten Putinin myös. Nielemään vaikka millaista paskaa. Mietin vain, että kuka tässä jallittaa ketä.”

Vanha oikeistolainen mediavelho ja nuorempi (joskaan ei kovin paljon nuorempi) taikuri jatkoivat keskusteluaan muiden pöytävieraiden iloksi puoli yhteen asti. Vanha mies yritti päästä jyvälle uudesta kansallisesta arvoituksesta nimeltä Trump – tosin Ailes sanoi Trumpin käyttäytymisen olevan kauttaaltaan ennalta arvatavaa – ja nuorempi mies näytti päättäneen olla pilaamatta omaa hetkeään auringossa.

”Donald Trumpissa on ainesta. Hän on Trump, mutta hänessä on ainesta. Trump on Trump”, Bannon vahvisti.

”On, hän tosiaan on Trump”, sanoi Ailes kuin ei olisi uskonut korviaan.

SISÄPIIRIN TARINA AIKAMME KIISTELLYIMMÄSTÄ PRESIDENTISTÄ

Donald Trumpin virkakauden ensimmäiset yhdeksän kuukautta olivat myrskyisää, räähätöntä ja hypnoottisen kiinnostavaa aikaa. Michael Wolff sai poikkeukselliset mahdollisuudet haastatella Länsisiiven sisäpiiriläisiä. Wolff kertoo mukaansatempaavan tarinan siitä, kuinka Trump aloitti presidenttikauden, joka on ollut aivan yhtä tulinen ja arvaamaton kuin mies itse.

Wolff valottaa yksityiskohtaisesti Valkoisen talon kaaosta. Kirja paljastaa muun muassa, mitä alaiset oikeasti ajattelevat presidentti Trumpista, mikä sai Trumpin syyttämään presidentti Obamaa salakuuntelusta, mikä oli todellinen syy FBI:n johtajan James Comey'n irtisanomiseen, miksi päästrategi Steve Bannon ja Trumpin vävy Jared Kushner eivät voineet olla samassa huoneessa ja kuka varsinaisesti johtaa Trumpin hallinnon strategiaa Bannonin irtisanomisen jälkeen.

Yksikään aiempi presidentti ei ole jakanut Yhdysvaltain kansaa näin jyrkästi kahteen leiriin. Michael Wolffin hätkähdyttävä teos näyttää, miten ja miksi Donald Trumpista on tullut eripurana ja vastakkainasettelun kuningas.

